

KRYTERIA OCENIANIA ODPOWIEDZI
Próbna Matura z OPERONEM
Język polski
Poziom podstawowy

Marzec 2020

Zadania sprawdzające rozumienie czytanego tekstu

Model zawiera przewidywane odpowiedzi. Odpowiedzi ucznia mogą przybierać różną formę językową, ale ich sens musi być synonimiczny wobec modelu.

Zadanie 1.

Andrzej Markowski, *Grzeczność językowa*

Nr zadania	Poprawna odpowiedź	Zasady przyznawania punktów
1.1.	A3	1 pkt – zaznaczenie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – zaznaczenie błędnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi
1.2.	norma językowa – zbiór zasad języka polskiego stosowanego w sytuacjach swobodnych, nieoficjalnych	1 pkt – udzielenie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – udzielenie błędnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi
1.3.	np. wykładowca zwraca się do studentów, nauczyciel zwraca się do piętnoletnich uczniów, prowadzący kurs zwraca się do uczestników	1 pkt – zaznaczenie poprawnej odpowiedzi w trzech przykładach 0 pkt – udzielenie błędnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi
1.4.	a) użytkownik mówi prawdę – A b) użytkownik mówi poprawnie – B	1 pkt – udzielenie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – udzielenie błędnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi
1.5.	a) kondolencje b) gratulacje, życzenia	2 pkt – udzielenie dwóch poprawnych odpowiedzi 1 pkt – udzielenie jednej poprawnej odpowiedzi 0 pkt – udzielenie błędnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi
1.6.	– <i>Grzeczność pozwala osiągnąć zamierzony cel rozmowy.</i> – <i>Jeśli chcemy życzliwości od rozmówcy, sami powinniśmy być grzeczni.</i> – <i>Wyrażając szacunek, sami będziemy traktowani z szacunkiem.</i> Uwaga! Odpowiedź musi mieć postać argumentu.	1 pkt – udzielenie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – udzielenie błędnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi

Nr zadania	Poprawna odpowiedź	Zasady przyznawania punktów
1.7.	Adam Mickiewicz, <i>Pan Tadeusz</i>	2 pkt – podanie poprawnego imienia i nazwiska autora oraz poprawnego tytułu 1 pkt – podanie poprawnego imienia i nazwiska autora lub poprawnego tytułu 0 pkt – udzielenie błędnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi

Zadanie 2.

Jan Józef Szczepański, *Maleńka encyklopedia totalizmu*

Nr zadania	Poprawna odpowiedź	Zasady przyznawania punktów
2.1.	– Pytanie jest wprowadzeniem do tematu. – To pytanie problemowe, sugerujące temat wyводу. – Pytanie zachęca czytelnika do dalszej lektury tekstu.	1 pkt – udzielenie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – udzielenie błędnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi
2.2.	– Wątpliwości budzi fakt, że w obrazie epoki przeważają zdarzenia negatywne. – Epoka była krwawa i groźna, ludzie doświadczili więcej zła niż dobra.	1 pkt – udzielenie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – udzielenie błędnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi
2.3.	Autor tekstu za najgroźniejsze następstwo totalitaryzmu uważa zniewolenie.	1 pkt – udzielenie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – udzielenie błędnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi
2.4.	– Ustanawia rządy jedynej partii. – Tworzy fikcję „woli ludu”, monopolizując opinię publiczną poprzez zawłaszczenie środków przekazu. – Buduje wyłączne wzorce wychowania młodzieży. – Decyduje o formach kultury: <ul style="list-style-type: none">• decyduje o wszystkim, co określa domenę wolnej i twórczej woli człowieka,• ustanawia system rządów zhierarchizowanej i uprzywilejowanej oligarchii partyjnej,• utrzymuje się przy władzy za pomocą szeroko rozbudowanej biurokracji i policji.	2 pkt – podanie czterech poprawnych przykładów 1 pkt – podanie trzech poprawnych przykładów 0 pkt – podanie mniej niż trzech poprawnych przykładów, udzielenie błędnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi

Nr zadania	Poprawna odpowiedź	Zasady przyznawania punktów
2.5.	a) – <i>ponurą lekcję totalizmu</i> – <i>w obrazie tego historycznego okresu przeważa bowiem zdecydowanie czerni grozy i czerwień okrutnie wytoczonej krwi</i> – <i>summa przerażającej wiedzy naszych czasów</i> – <i>symptomy choroby</i> – <i>totalitarne szaleństwo</i> b) – <i>pozwalam sobie poprzedzić tym przydtugim wstępem</i> – <i>ograniczam się więc do garści dyletanckich felietonów</i>	2 pkt – udzielenie poprawnych odpowiedzi w punktach a) i b) 1 pkt – udzielenie częściowo poprawnej odpowiedzi (tylko a) lub tylko b)) lub za poprawnie podany tylko jeden przykład w a) i jeden b) 0 pkt – udzielenie błędnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi
2.6.	rekonwalescencja – regeneracja, odreagowanie	1 pkt – udzielenie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – udzielenie błędnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi
2.7.	Przykładowe streszczenie: <i>Autor uważa, że bilans doświadczeń XX wieku jest negatywny. Był to wiek totalitaryzmu. Chciałby, aby powstało dzieło (summa, encyklopedia) opisujące to doświadczenie, będące przestrogą przed powtórzeniem totalitarnego szaleństwa. Wprowadzie ten ambitny zamiar przekracza kompetencje autora, ale sądzi, że jego felietony mogą stać się zachętą dla fachowców. (47 słów)</i>	3 pkt – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście; adekwatny poziom uogólnienia, streszczenie logicznie spójne, właściwa liczba słów 2 pkt – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co o nim powiedziano w tekście, ale zawiera zaburzenia dotyczące poziomu uogólnienia lub logicznej spójności streszczenia 1 pkt – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co o nim powiedziano w tekście, ale zawiera zaburzenia dotyczące poziomu uogólnienia oraz logicznej spójności streszczenia 0 pkt – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi

Zadanie 3.

Przykładowy plan rozprawki

Podane tu odpowiedzi są wyłącznie przykładową, a nie jedyną poprawną realizacją zadań. W zadaniu jest oceniana umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnej zgodnej z regułami jej organizacji, zachowującej zasady spójności znaczeniowej i logicznej, mającej czytelną kompozycję, będącej spójną i funkcjonalną pod kątem stylistycznym. Za zadanie przyznaje się maksymalnie **50 punktów**. Wypracowanie musi mieć nie mniej niż **250 słów**.

Wypowiedź pisemna jest sprawdzana zgodnie z kryteriami podanymi w *Informatorze o egzaminie maturalnym z języka polskiego od roku szkolnego 2014/2015* (www.cku.edu.pl).

Temat 1. Czy należy obalać mity i legendy, czy je podtrzymywać? Rozważ problem i uzasadnij swoje zdanie, odwołując się do fragmentu *Jądra ciemności* Josepha Conrada oraz innych tekstów kultury. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 wyrazów.

1. Postawienie tezy

Piszący formułuje opinię dotyczącą problemu postawionego w temacie. Zgadza się lub nie z sugestią, że należy podtrzymywać mity w pewnych okolicznościach (zasugerowanych np. w *Jądrze ciemności*), gdy w grę wchodzi dobro jednostki lub zbiorowości albo należy się im przeciwstawić w imię prawdy, nawet gdyby miała być bolesna, ponieważ życie złudzeniami jest szkodliwe.

2. Rozwinięcie tematu, np.

Argumentacja wynikająca z definiowania pojęć kluczowych, analizy tekstu zamieszczonego w arkuszu i wybranych tekstów kultury:

- definiowanie pojęć kluczowych: mity, legendy, złudzenia są stałym elementem ludzkiej egzystencji wewnętrznej, właściwym dla psychiki wytworem wyobraźni – wyobrażeniami o świecie, zbiorowości, jednostce;
- określenie funkcji mitów: mity zbiorowe pozwalają egzystować społeczeństwu i jednostkom w sytuacjach kryzysu (przykład Polski i Polaków w okresie zaborów);
- wyrażenie stanowiska wobec problemu: są dobroczynne i szkodliwe jednocześnie, a więc należy obalać je, gdy są szkodliwe, a podtrzymywać, gdy są dobroczynne;
- argumentacja: mity należy podtrzymać, gdy ocalają integralność jednostki, służą jej dobru, pomagają pokonywać trudności;
- argumentacja: mity należy podtrzymać, gdy budują wartość wyższą, np. ocalają jedność społeczną (łączą, a nie dzielą), należy je obalać, gdy zniewalają, odrywają od rzeczywistości; należy walczyć z mitami, bo odrywają od prawdy, nie pozwalają na rozwój, mity są skupione na przeszłości, nie pozwalają ludziom mierzyć się z teraźniejszością i patrzeć w przyszłość, przeszkadzają w pokonywaniu trudności;
- skutki obalania/podtrzymywania mitów i legend – obalanie mitów zawsze jest bolesne – o wiele łatwiej w nich tkwić.

Przykłady tekstów:

- dramaty romantyczne
- Stanisław Wyspiański, *Wesele*
- Adam Mickiewicz, *Reduta Ordona*, *Śmierć pułkownika*, *Pan Tadeusz*
- Bolesław Prus, *Lalka*

Kryteria oceny rozprawki	Zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
Sformułowanie stanowiska	Oceniając pracę pod względem sformułowania stanowiska, bierze się pod uwagę adekwatność, czyli odpowiedniość stanowiska i problemu. – 6 pkt – stanowisko jest adekwatne do problemu podanego w poleceniu – 3 pkt – stanowisko jest częściowo adekwatne do problemu podanego w poleceniu – 0 pkt – stanowisko jest nieadekwatne lub brak stanowiska	0–6

Kryteria oceny rozprawki	Zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
Uzasadnienie stanowiska	Oceniając pracę pod względem uzasadnienia stanowiska, bierze się pod uwagę, czy jest ono trafne, czy jest szerokie i czy jest pogłębione. – 18 pkt – uzasadnienie trafne, szerokie i pogłębione – 12 pkt – uzasadnienie trafne i szerokie – 8 pkt – uzasadnienie trafne, ale wąskie – 4 pkt – uzasadnienie częściowe – 0 pkt – brak uzasadnienia stanowiska	0–18
Poprawność rzeczowa	Oceniając pracę pod względem poprawności rzeczowej, bierze się pod uwagę liczbę błędów rzeczowych. – 4 pkt – brak błędów rzeczowych – 2 pkt – nie więcej niż 1 błąd rzeczowy – 0 pkt – błędy rzeczowe Błąd kardynalny to błąd wskazujący na niezajomość tekstu kultury oraz kontekstów, do których odwołuje się zdający.	0–4
Zamysł kompozycyjny	Oceniając pracę pod względem zamysłu kompozycyjnego, bierze się pod uwagę: – funkcjonalność segmentacji – czy zostały wyodrębnione w tekście (językowo i graficznie) części pracy oraz akapity, – uporządkowanie tekstu – czy wyodrębnione części i akapity zostały logicznie uporządkowane. – 6 pkt – kompozycja funkcjonalna – 3 pkt – zaburzenia funkcjonalności kompozycji – 0 pkt – brak zamysłu kompozycyjnego	0–6
Spójność lokalna	Oceniając pracę pod względem spójności lokalnej, bierze się pod uwagę zgodność logiczną i gramatyczną między sąsiadującymi zdaniami w akapitach. – 2 pkt – pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenie spójności – 1 pkt – znaczne zaburzenie spójności – 0 pkt – wypowiedź niespójna	0–2
Styl tekstu	Oceniając pracę pod względem stylu tekstu, bierze się pod uwagę jego stosowność, zachowanie zasady decorum. – 4 pkt – styl stosowny – 2 pkt – styl częściowo stosowny – 0 pkt – styl niestosowny	0–4
Poprawność językowa	Oceniając pracę pod względem poprawności językowej, bierze się pod uwagę liczbę i wagę błędów składniowych, leksykalnych, słowotwórczych, frazeologicznych, fleksyjnych i stylistycznych. – 6 pkt – brak błędów lub nieliczne błędy nierażące – 3 pkt – liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące – 0 pkt – liczne błędy rażące	0–6
Poprawność zapisu	Oceniając pracę pod względem poprawności zapisu, bierze się pod uwagę liczbę oraz wagę błędów ortograficznych i interpunkcyjnych. – 4 pkt – zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące – 2 pkt – liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące – 0 pkt – liczne błędy rażące	0–4

Kryteria oceny rozprawki	Zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
Niezależnie od stopnia realizacji poszczególnych podkryteriów zdający: – otrzymuje 0 punktów w pozostałych kategoriach, jeżeli przyznano 0 punktów w kategorii sformułowanie stanowiska, – nie otrzymuje punktów w pozostałych kategoriach, jeżeli otrzymał 3 punkty w kategorii sformułowanie stanowiska, a 0 punktów za uzasadnienie stanowiska, – otrzymuje punkty jedynie w kategoriach: sformułowanie stanowiska, uzasadnienie stanowiska i poprawność rzeczowa, jeśli praca składa się z mniej niż 250 słów. Praca zostaje zdyskwalifikowana w przypadku pojawienia się błędu kardynalnego.		

Przykładowy plan interpretacji utworu poetyckiego

Podane tu odpowiedzi są wyłącznie przykładową, a nie jedyną poprawną realizacją zadań. W zadaniu jest oceniana umiejętność odbioru, analizy i interpretacji utworu literackiego oraz tworzenia wypowiedzi pisemnej. Za zadanie przyznaje się maksymalnie **50 punktów**. Wypracowanie musi mieć nie mniej niż **250 słów**.

Wypowiedź pisemna jest sprawdzana zgodnie z kryteriami podanymi w *Informatorze o egzaminie maturalnym z języka polskiego od roku szkolnego 2014/2015* (www.cke.edu.pl).

Temat 2. Zinterpretuj podany utwór. Postaw tezę interpretacyjną i ją uzasadnij. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 wyrazów.

1. Postawienie tezy interpretacyjnej

a) Koncepcja interpretacyjna (pełna), np.:

Świat dla Szymborskiej jest przedmiotem ciągłego zdziwienia i zachwytu, wypełniony cudami *nie do pomysłenia*; poetka w wierszu proponuje konfrontację potencjału człowieka z potencjałem boskim, namysł nad tym problemem pozwala określić miejsce człowieka we wszechświecie.

b) Koncepcja niesprzeczna z utworem, ale niespójna i/lub obejmująca w większości znaczenia dosłowne

Wynikająca z sensu dosłownego: cuda jako coś nadzwyczajnego i niezrozumiałego, godnego podziwu, coś, czego nie da się racjonalnie wytłumaczyć; podziwiamy naturę i jej piękno, w potocznym rozumieniu natura jest „cudem świata”.

2. Uzasadnienie tezy interpretacyjnej (argumentacja)

Uczeń definiuje pojęcia kluczowe i komentuje zastosowane przez poetkę metafory, np.:

- cud – zjawisko niepojęte i niewyjaśnione przez znane człowiekowi prawa, cud – coś, co dzieje się z powodu ingerencji boskiej;
- nazwanie cudów – pospolitymi, zwykłymi, jednymi z wielu itd. to sprzeczność – paradoks, efektem jest wyolbrzymienie doznawanego zdziwienia otaczającym światem;
- jarmark – targowisko, miejsce handlu różnymi towarami, ale też rodzaj festynu, ludowej, plebejskiej zabawy; metaforycznie świat jest jarmarkiem dla wszystkich ludzi, wystawia na widok publiczny swój „towar”;
- wybór scen – cudów – w *ciszy nocnej szczekanie psów*, *chmurka załania duży księżyc*, *olcha w wodzie odbita* (scena jak ze *Świtezii* A. Mickiewicza), *wiatry słabe i umiarkowane*, *krowy są*

krowami, sad z pestki, białe gołębie, słońce wzeszło [...] zajdzie, dłoń ludzka – palce – rozważania nad istnieniem;;

- puenta – do pomyślenia – nie do pomyślenia – relacja człowiek – stwórca, człowiek – stworzony świat.

3. Konteksty w uzasadnieniu interpretacji, np.

Twórczość poetki – W. Szymborska, *Urodzony*, *Milczenie roślin*

Konteksty literackie

- poezja romantyków
- poezja Leśmiana (*Łąka*)
- twórczość Mirona Białoszewskiego
- Leopold Staff, *Wysokie drzewa*
- *Kwiatki św. Franciszka*
- Kazimierz Przerwa-Tetmajer, *Melodia mgieł nocnych*
- Jan Kasprówic, *Krzak dzikiej róży*
- poezja Jana Twardowskiego

Kryteria oceny interpretacji utworu poetyckiego	Zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
Koncepcja interpretacyjna	Oceniając pracę pod względem koncepcji interpretacyjnej, bierze się pod uwagę jej niesprzeczność z utworem oraz skalę spójności. Istotne jest również to, czy zdający odnajduje sensy niedostowne w utworze. – 9 pkt – koncepcja jest niesprzeczna z utworem, spójna i obejmuje sensy niedostowne – 6 pkt – koncepcja niesprzeczna z utworem, ale niespójna i/lub obejmująca w większości znaczenia dosłowne – 3 pkt – koncepcja częściowo sprzeczna z utworem – 0 pkt – brak koncepcji lub koncepcja całkowicie sprzeczna z utworem	0–9
Uzasadnienie tezy interpretacyjnej	Oceniając pracę pod względem uzasadnienia tezy interpretacyjnej, bierze się pod uwagę, czy jest: – trafna – czy zawiera wyłącznie powiązane z tekstem argumenty za odczytaniem sensu utworu, – pogłębiona – znajduje potwierdzenie nie tylko w tekście, lecz także w kontekstach. – 15 pkt – uzasadnienie trafne i pogłębione – 10 pkt – uzasadnienie trafne, ale nie pogłębione – 5 pkt – uzasadnienie częściowo trafne – 0 pkt – brak trafnych argumentów uzasadniających interpretację	0–15
Poprawność rzeczowa	Oceniając pracę pod względem poprawności rzeczowej, bierze się pod uwagę liczbę błędów rzeczowych: – 4 pkt – brak błędów rzeczowych – 2 pkt – nie więcej niż 1 błąd rzeczowy – 0 pkt – błędy rzeczowe Błąd kardynalny, to błąd wskazujący na nieznaną treść tekstu kultury oraz kontekstów, do których odwołuje się zdający.	0–4

Język polski. Poziom podstawowy
Próbna Matura z OPERONEM

Kryteria oceny interpretacji utworu poetyckiego	Zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
Zamysł kompozycyjny	Oceniając pracę pod względem zamysłu kompozycyjnego, bierze się pod uwagę: – funkcjonalność segmentacji – czy zostały wyodrębnione w tekście (językowo i graficznie) części pracy oraz akapity, – uporządkowanie tekstu – czy wyodrębnione części i akapity zostały logicznie uporządkowane. – 6 pkt – kompozycja funkcjonalna – 3 pkt – zaburzenia funkcjonalności kompozycji – 0 pkt – brak zamysłu kompozycyjnego	0–6
Spójność lokalna	Oceniając pracę pod względem spójności lokalnej, bierze się pod uwagę zgodność logiczną i gramatyczną między sąsiadującymi zdaniami w akapitach. – 2 pkt – pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenie spójności – 1 pkt – znaczne zaburzenia spójności – 0 pkt – wypowiedź niespójna	0–2
Styl tekstu	Oceniając pracę pod względem stylu tekstu, bierze się pod uwagę jego stosowność, zachowanie zasady decorum. – 4 pkt – styl stosowny – 2 pkt – styl częściowo stosowny – 0 pkt – styl niestosowny	0–4
Poprawność językowa	Oceniając pracę pod względem poprawności językowej, bierze się pod uwagę liczbę i wagę błędów składniowych, leksykalnych, słowotwórczych, frazeologicznych, fleksyjnych i stylistycznych. – 6 pkt – brak błędów lub nieliczne błędy nierażące – 3 pkt – liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące – 0 pkt – liczne błędy rażące	0–6
Poprawność zapisu	Oceniając pracę pod względem poprawności zapisu, bierze się pod uwagę liczbę oraz wagę błędów ortograficznych i interpunkcyjnych. – 4 pkt – zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące – 2 pkt – liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące – 0 pkt – liczne błędy rażące	0–4
<p>Niezależnie od stopnia realizacji poszczególnych podkryteriów zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> – otrzymuje 0 punktów w pozostałych kategoriach, jeżeli przyznano 0 punktów w kategorii <i>koncepcja interpretacyjna</i>, – nie otrzymuje punktów w pozostałych kategoriach, jeżeli otrzymał 3 punkty w kategorii <i>koncepcja interpretacyjna</i>, a 0 punktów za uzasadnienie tezy interpretacyjnej, – otrzymuje punkty jedynie w kategoriach: <i>koncepcja interpretacyjna</i>, uzasadnienie tezy interpretacyjnej i poprawność rzeczowa, jeśli praca składa się z mniej niż 250 słów. <p>Praca zostaje zdyskwalifikowana w przypadku pojawienia się błędu kardynalnego.</p>		

Giełda maturalna - serwis do nauki on-line

TWÓJ KOD DOSTĘPU

G192EE636

- 1 Zaloguj się na gieldamaturalna.pl
- 2 Wpisz swój kod
- 3 Odblokuj czasowy dostęp do bazy dodatkowych zadań i arkuszy (masz dostęp do 31.12.2019 r.)

Matura 2020

VADEMECUM I TESTY

Zestaw do powtórek
do wszystkich przedmiotów

PAKIETY **-15%** SPRAWDŹ

* Kod umożliwia dostęp do wszystkich materiałów zawartych w serwisie gieldamaturalna.pl do 31.12.2019 r.